

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

70 let v Argentini

Leto LXXVII | 7. maja 2018 - Buenos Aires, Argentina | Št. 8-9

www.svobodnaslovenija.com.ar

Svobodna Slovenija

Okrogle obletnice, kot tudi zlate in srebrne, radi proslavljamo na poseben način. Tako se je letos zgodilo ob 25. obletnici prvega obiska slovenskega kantavtorja Andreja Šifrerja.

“Daljnega” leta 1993 je bil ta obisk velikega pomena za takratno slovensko mladino v Argentini in za celotno našo skupnost. Mladi smo poznali in peli vse njegove pesmi, on pa je o nas komaj kaj vedel ... A vseeno je prišel in v treh tednih spoznal in vzljubil našo skupnost. Trije koncerti v Buenos Airesu, obisk v Mendози in Bariločah, razna srečanja, osebni pogovori, itd. so bili podlaga za medsebojno prijateljsko vez. Po tem obisku je v Sloveniji izdal ploščo Ole, ole, ole ... iz Buenos Airesa s posnetki koncertov iz naših domov.

Kasneje je tudi argentinskimi Slovencem posvetil pesem “Brazgotine srca” v kateri pravi...

*“Videl sem čas, ki ne zaceli vseh ran.
Pil solze, ki so tekle zaman.
A domovina je sla,
ki je doma v brazgotinah srca!”*

Andrej je pisal še naprej, izdajal nove plošče, njegova pesem “Za prijatelje” pa je postala taka uspešnica, da je že narodna pesem.

Po 17 letih je ponovno prišel med nas, predvsem na obisk k bolnemu prijatelju Blažu Mikliču in imel tudi dva koncerta.

Letos, ob srebrni obletnici prvega obiska, pa se je zopet odzval na povabilo in prišel v Argentino. V soboto 14. aprila je imel prvi koncert in sicer v Mendози, kamor sta ga spremljala Martin Križ in Toni Oblak. Mendoska skupnost jih je zelo lepo sprejela in gostila. O tem obisku ste lahko že brali v prejšnji številki Svobodne Slovenije. Glavni nastop pa je imel v soboto, 21. aprila, v Našem domu v San Justu.

Pri večerji pred koncertom, ki je bila na velikem domovskem dvorišču, se je že zbrala množica 400 poslušalcev, ki so se kasneje pomaknili v gornjo dvorano. Seveda, vse se je malo zavleklo in kot je sam Andrej povedal, bi morali datum na plakatih zamenjati za nede-

ANDREJ, 25 LET KASNEJE!

Slike Lučka Oblak Čop

ljo 22.4, saj je koncert pričel šele ob 23.30 uri. Dvorana je bila nabito polna, prav tako stojišče in balkon, navdušenje je raslo in končno, po uvodu Nadje Miklič, se je Andrej predstavil na odru in zapel pesem »Za prijatelje«.

Bil je enkratni koncert z lepo mešanico starih komadov in novih uspešnic iz njegove zadnje plošče “40 let norosti”. Med pesmi pa je vpletel anekdote in spomine na prvi obisk med nami ter uvod ali razlago o tem, kako je nastala katera izmed pesmi. Niso manjkale klasične: “Vse manj je dobrih gostiln”, “Ostani z nami”, “Gorska roža”, ob katerih so se slišali tudi naši glasovi. Tokrat nismo mahali z vžigalniki pač pa s telefončki...

Zanimivo je bilo poslušati njegovo razmišljanje o migrantih v Sloveniji in posledično, kako je nastala pesem »Ramona«. V njej opisuje zgodbo dominikanske žene, ki je, po raznih križih in težavah, prispela v Slovenijo in sedaj dela kot natakara v Ljubljani. “Zakaj se slabe stvari gode dobrim ljudem?” poje v njej.

Zelo poseben trenutek pa je bil, ko je opisal, kako sta se spoznala z Blažem Mikličem in kako je ta s strastjo želel in tudi dosegel, da je Andrej prišel v Argentino. Ob prvem obisku je tudi stanoval pri Mikličevih in tam se je počutil kot doma, saj je zanj materinsko skrbela gospa Francka Miklič, s katero sta se še v loškem narečju pogovarjala... Nato je zapel pesem

“Za Blaža”, ki jo je napisal po njegovi prerani smrti, obenem pa se je na velikem ekranu predvajal film z Blaževimi slikami in videoposnetki (izvrstno delo Marjana Loboda ml.).

Proti koncu pa je zapel pesem “Oče naš” v kateri prosi, da bi razsodnost zmagala in da bi politiki opustili osebne razprtije ter vsi skupaj delali v dobro slovenskega naroda. Ob tej pesmi pa je bila posebnost v tem, da se je sinhronizirano predvajal animirani film, ki ga je za to pesem mojstrsko ustvaril Marko Magister.

Por dveh urah koncerta je Andrej Šifrer prepustil oder skupini Hrast, katero sestavljajo: Milan Magister, Mihi Klemen, Andrej Kocmur, Nejko Skubic, Ivi Korošec in Goran Magister. Pozno je že bilo (ali zelo zgodaj, kakor se vzame ...) a nihče se ni premaknil s svojega sedeža. Hrastovi fantje so nam solidno in občuteno podali znane slovenske in argentinske pesmi, katere smo jih spremljali s ploskanjem in petjem.

Ob koncu pa se jim je pridružil še Andrej in, so nam podali “Vse manj je dobrih gostiln” in “Ostani z nami”. Na posebno željo Milana Magistra pa sta z Andrejem zapela pesem “Ko zvonovi zapoje”. Bila je res, kot jagoda na torti, s katero smo zaključili ta nepozaben večer.

Ob koncu se je gost večera prisrčno in ganjen zahvalil vsem, ki so pripomogli, da je bil njegov obisk tako lepo in skrbno pripravljen. Zahvalil se je najprej skupini fantov, ki so ga tudi tokrat povabili in organizirali njegovo tretjo turnejo pod Južnim križem: Martin Križ, Toni Oblak, Marko Kržišnik in Dominik Oblak. Posebno se je zahvalil družini Tini in Tonija Oblaka, za topele sprejem in nastanitev. Zahvalil se je tudi odboru Našega doma San Justo, kuharicam in množici mladih strežnikov, ki so poskrbeli za izvrstno večerjo in odlično postrežbo.

Več kot triurni koncert, prijateljsko vzdušje, skupno prepevanje, obujanje spominov, prijetna presenečenja, in še in še...

Upajmo, da se bo kmalu kaj takega spet ponovilo!

D.O.

DRUGI KULTURNI VEČER SKA | Predavanje prof. Aleša Breclja

V soboto, 7. aprila, je Slovenska kulturna akcija priredila v Slovenski hiši svoj drugi kulturni večer v tem letu. Po likovni razstavi slikarke Ljudmile Drobnič Rebozov, meseca marca, je bilo na vrsti predavanje iz zgodovinskega področja: »Spremembe meja na Goriškem in Tržaškem v zadnjih 100 letih (1918-2018)«. Predaval je naš primorski rojak prof. Aleš Breclj.

Prof. Breclj je bil nekoč del naše tukajšnje skupnosti, saj je bil rojen v Buenos Airesu l. 1951 in živel tukaj do l. 1964, ko se je njegova družina vrnila v Devin pri Trstu. Tam je po končanem študiju poučeval kot profesor, hkrati pa deloval kot poznan in cenjen slovenski kulturni delavec. Do upokojitve leta 2011 je učil slovensko zgodovino in zemljepis na srednjih šolah v Nabrežini in Trstu. Predaval je tudi na univerzi v Mariboru, nastopal kot predavatelj in je avtor strokovnih del v italijanščini in slovenščini. Med drugim je raziskoval o primorskih izseljencih v latinski Ameriki, posebno v

Argentini. Njegovo zadnje večje delo je dopolnitev knjige Draga Sedmaka Kronika vasi pod Grmado 1914-1918 in priprava njene druge izdaje. Delo je izdala občina Devin Nabrežina leta 2014 in 2015, ob 100-letnici izbruha 1. svetovne vojne.

Letos obhajamo 100-letnico konca prve sve-

točne vojne in s tem razpada avstroogrške monarhije, slovenske odcepitve ter ustanovitve države SHS. To je imelo posebne posledice za Slovence na Primorskem, ker nove državne meje niso upoštevale slovenskega narodnega ozemlja.

Prof. Aleš Breclj je razložil kako so se od

takrat in do danes spreminjale državne meje na tem območju in kako so to doživljali Slovenci. Posebno je poudaril kako je to doživljala njegova stara mati, katere rod živi v Devinu že 500 let. Marija Mervič Legiša (1899-1991) je doživela na svojem domu kar pet sprememb meja. Po njeni smrti so bile še spremembe, ko je Slovenija leta 2004 postala članica Evropske unije in končno decembra 2007, ko je Slovenija stopila v Schengensko območje in so se s tem dejansko odpravile meje v tem delu Evrope.

Po predavanju in pogovoru, ki je sledil, se je predsednik SKA Damijan Ahlin zahvalil predavatelju in povabil občinstvo na 3. kulturni večer, ki bo v soboto 19. maja.

V prijetnem razpoloženju so se navzoči, ob prigrizku, še dolgo zadržali v prijateljskem pogovoru.

SKA

20 LET SLOVENSKEGA MENDOŠKEGA OKTETA

V soboto, 21. aprila 2018, nas je v našem Domu Slovenski Mendoški Oktet pozdravil z napitnico TOURDION – Claude Gervaise, pesem stare krčme v Franciji, ki opeva različna dobra vina. Pevodnja mag. Diego Bosquet je za uvod razložil osnutek pripravljene koncerta ob 20. obletnici neprekinjenega petja.

»VINUM ET MUSICA LAETIFICAT COR«, vino in glasba razveselita srce. Te besede so že veljale v Stari zavezi Svetega pisma. Diego je nadaljeval: »Zamislili smo si predstaviti Vam odnos med glasbo in vinom in to v slovenski pesmi – pesmi naših staršev in prednikov in v argentinski folklori glasbi, pesmi naše nove domovine. Skozi 20 let prepevamo argentinske pesmi, izraz našega rojstnega kraja in tudi ubujamo ter hranimo slovenske pesmi, zapuščino naših staršev in prednikov. Pesmi obeh narodov opevajo vino, vsaka s svojim različnim čustvom. Zapisano je, da ima Slovenija največ napevov posvečenih vinu.«

Najprej so nam zapeli ZDRAVLJICO – Stanko Premrl, našo slovensko narodno himno. »Zanimivo je, da France Prešeren opeva bratstvo med narodi in upanje v življenje brez sovraštva«. Posamezni pevci so razložili besedilo naslednjih pesmi. Sledile so pesmi z opevanjem dobrih -in tudi drugih- posledic vina.

TI PUEBEČ JA K NA LUMPEJ – Pavle Kernjak. Dekle zahteva fantu ljubezen, ker se preveč posveča sladki pijači. BRATCI VESELI VSI – Ubald Vrabec. Dokler je dovolj vina je vse prav, vino nam daje veselje in moči. Sledila je EN STARČEK JE ŽIVEL – Jurij Flaišman. Starček s prijatelji spi zadnji kozarček in Očetu obljubi večno hvaležnost. VINČEK, OJ VINČEK MOJ – harm. Marko Bajuk. Starček se žalosti, ker po smrti ne bo več pil in prosi za literček na svojem grobu, da bodo mimoidoči spoznali, da je bil vinski brat. Sledila je pripoved O MARTINU KEBRU – Radovan Gobec, ki prikazuje Martinovo življenje in njegovo zaljubljenost v vinček.

»V slovenskih napevih se stalno izraža vera in hvaležnost Stvarniku za prejete darove, seveda tudi za vino. Oktet nam je zapel KAN-

GALILEJSKA OH CET - France Marolt, ki poje zahvalo Materi Mariji za prvi Jezusov čudež, ko je spremenil vodo v vino.

Med kratkim odmorom smo doživeli veliko presenečenje, žalost in veselje. Jaka Bajda, oče prvega tenorja, je stopil k odru in ga njen povedal svoje tokratno doživetje: »Ne morem ga zamolčati«. Spomnil nas je, da je Jože Štirn tudi bil navdušen ustanovni član okteta. Zapustil nas je zelo mlad. V spomin je podaril rdeč nagelj z rožmarinom staršema Janezu Štirnu in Pavlinki Božnar. Dodal je še, da ko je povprašal okteto, kdaj so začeli peti, so skoraj vsi odgovorili, da v slovenski šoli, z gospodično Lenčko Božnar, voditeljico Slovenskega tečaja skozi vsa leta tečaja. Presenečena in vesela je tudi sprejela rdeč nagelj. Veselje je nadaljevalo. Na oder so poklicali osem deklet, ženske naših pevcev, vse z majhnimi otročiči. Jaka se je v imenu društva zahvalil staršem, dekletom in društvenim ustanovam za sadove plodnega dela. Spontani dogodki izven programa so povečali sodelovanje vseh navzočih. Vsi smo imeli občutek iskrene povezanosti in sproščenosti, tako pevci kot poslušalci.

Začelo se je drugo poglavje pevskega večera. Pevodnja je nakazal razliko med slovensko in argentinsko pesmijo posvečeno vinčku. Slovenska pesem večinoma opeva veselje, ki ga povzroči vino, argentinska poudarja delo in trud, ki ju zahteva pridelovanje dobre kapljice. Večina ima veliko vrednost v besedilu - poeziji. Prvi dokaz je bila CACIONERA – Armando Te-

jada Gómez, Eduardo Gómez, Eduardo Aragón, prir. José Vallesi. Tejada Gómez je najbolj priznan mendoški pesnik. Nato smo poslušali MI VIÑA DE CHAPANAY, besedilo León Benaros, Glasba Gustavo Ginastera, priznan argentinski skladatelj. Opeva doživeto ljubezen in veselje v svojem vinogradu, skozi celo leto.

»Tudi argentinske pesmi izražajo religioznost. Poslušali smo VIRGEN DE LA CARRODILLA – Hilario Cuadros, Pedro Herrero, prir. Víctor Hernández. Virgen de La Carrodilla je patrona mendoških vinogradov. Slična hvaležnost je v najbolj znani CUECA DE LA VIÑA NUEVA – Dardo Palma, prir. Marcelo Raúl Fernández.

Zadnja pesem je bila slovenska NA VIPAVSKEM – Rado Simoniti. Prijatelji, zbrani s kozarčki dobrega vina v Vipavski dolini dočkajo čas povratka na svoje domove, vlak jih že kliče. Odidejo s prepričanjem: »Bilo je lepo!«

Navdušen je bilo izredno. Publika je z močnim ploskanjem dosegla kar dve dodatni pesmi, s spremljavo kitare in charanga: CANCIÓN Y HUAYNO – Mauro Nuñez, prir. Gustavo Espada. Sledila je LA BAGUALA – Julio Argentino Jerez, prir. Cuarteto Zupay. Zaključek je bil na višku. Dolgo ploskanje je obdarilo prva dva dela pevskega večera.

Oktet je zvenel izredno lepo, plodovit in vzgojni program, primeren za nove rodove slovenskih potomcev in nekaterih argentinskih žena pevcev in številnih prijateljev. Pohvaliti želimo lepo izgovorjavo, vsa besedila smo razumeli. Iskreno čestitamo osmim fantom in pevovodji, »devetemu« članu okteta. Želimo jim še veliko sreče z lepim petjem!

Uspešno opevanje vina mora seveda končati s kozarčki dobrega mendoškega pridelka in empanadami. Tako smo pričeli tretji del večera. Nekateri kar v dvorani, drugi pred dvorano in na na dvorišču.

Hvaležni smo nazdravili uspešnim fantom. Dolgo se nismo mogli raziti, ker:

»VINO IN GLASBA RAZVESELITA SRCE!«

Božidar Bajuk

TEČAJ SLOVENŠČINE V CHACU

V začetku marca sem se lektorica slovenščine mudila med Slovenci v Chacu. Na pobudo Veleposlaništva RS v Buenos Airesu je bil s finančno pomočjo Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu med 5. in 10. marcem organiziran kratek intenzivni tečaj slovenskega jezika in kulture.

Potekal je v prostorih srednje šole EES N° 5 »Domingo Faustino Sarmiento« v Las Breñas, kjer živi najštevilnejša slovenska skupnost v tej 1000 kilometrov oddaljeni provinci. Tečaj je organiziralo društvo Asociación Civil Colectividad Eslovena de Las Breñas, ki je poskrbelo tudi za obširno promocijo. Vabilo na tečaj je bilo objavljeno v lokalnem časopisu, odmevalo je iz zvočnikov številnih radijskih postaj, pri pouku so nas obiskali tudi z lokalne televizije.

V dveh skupinah se je osnov jezika učilo 18 potomcev Slovencev in njihovih prijateljev: Margarita Klemenc, Delia María Simonic, Marta Mónica Fassano, Agustín Ruiz, Sofía Gabriela Córdoba, Susana Margarita Simonic, Rolando Weinhold, Fedra Wienhold, Alexia Danisa Weinhold, Milton Leonel Weinhold, Sebastián Hoening, Vesna Maia Itatí Feldmann, Lidia Lowenthal, Nérida Haidé Calderó, Margarita Brunskole, Marianela Anahí Paolovich, Lía Mailén Nat in Laura Ruiz Mianovich. Na urah smo se prav tako seznanjali s slovenskimi simboli, zgodovino, pokrajini in njihovimi značilnostmi, navadami Slovencev

ter kulinariko. Tečaj smo sklenili v soboto s podelitvijo potrdil o udeležbi, ki jih je pripravilo društvo, ter s predavanjem »Becas y heramientas para estudiar esloveno«, ki se ga je udeležil tudi predstavnik za kulturo občine Las Breñas, Rubén Belsky.

Po zaključku me je predsednica društva, Susana Simonic, popeljala po mestu, ki bo čez nekaj let praznovalo 100. obletnico ustanovitve. Mesto se ponaša z nazivom Capital Provincial del Inmigrante, sestavljalo ga je 27 skupnosti, od katerih jih je danes dejavnih le še 8, med njimi tudi slovenska. Čeprav prvotnih priseljencev (večinoma z Dolenjske) ni več, se njihovi potomci s skromnimi sredstvi in s še skromnejšim znanjem jezika nadvse trudijo ohranjati slovensko izročilo živo. Razkazali so mi prostore društva na robu mesta, ki zaživijo zlasti novembra ob prazniku prise-

ljencev, tablo z imeni prvih slovenskih priseljencev v Chacu, ki stoji na zemljišču, kjer naj bi se v prihodnosti uredil Slovenski trg, ter občinski muzej priseljencev.

Na dan odhoda sem se srečala še z Estelo Drganc, Miho Barletom in Juanom Nemanim, predstavniki slovenske skupnosti iz bližnjih mest Saenz Peña in Villa Angela. Tamkajšnja slovenska skupnost je manjša in kljub prizadevanjem še ni povezana v samostojno društvo. Ob kavi sem jim predstavila nekaj novosti, kot so spletni tečaj slovenščine, novi učbeniki za slovenščino in druge publikacije ter štipendije za mlade. Izrazili so željo, da ostanemo v stiku in da ob naslednji priložnosti organiziramo tečaj še v Saenz Peñi.

Tečaj v Chacu je bil zelo tople sprejet in glede na maloštevilnost slovenske skupnosti izredno dobro obiskan. Društvo Asociación Civil Colectividad Eslovena de Las Breñas se je izjemno potrudilo pri organizaciji, saj je pouk potekal nemoteno, manjkala ni niti promocija. Udeleženci tečaja so spoznali osnove jezika, ki se v teh krajih žal ni ohranil, in veliko izvedeli tudi o Sloveniji in njeni kulturi. Upam, da sem s tečajem vzbudila zanimanje za ohranjanje slovenske kulture tudi med mladimi, ki so bili še posebej navdušeni nad možnostjo učenja slovenščine v Ljubljani s pomočjo štipendij Urada. Želja vseh je, da bi tovrstni obiski postali redni in da bi s tečajem naslednje leto nadaljevali.

Tjaša Lorbek

SVEŽ IN ZANIMIV Lektorat slovenskega jezika na Katoliški univerzi v Cordobi

Od konca marca slovenščino podrobneje spoznavajo tudi študenti v drugem največjem argentinskem mestu.

Z novim šolskim letom je namreč sadove obrodila sklenjena pogodba o sodelovanju med Univerzo v Ljubljani in njenim Centrom za slovenščino kot drugi/tuji jezik ter Katoliško univerzo v Cordobi (Universidad Católica de Córdoba).

Sodelovanje se je začelo spletati po obisku veleposlanice Jadranke Šturm Kocjan v Cordobi marca 2017, prav nje no prizadevanje pa je bilo ključno, da sta septembra lani k nam pripotovali še predstavnici ljubljanske univerze, tatkrajna dekanja Filozofske fakultete UL dr. Branka Kalenič Ramšak in vodja programa Slovenščina na tujih univerzah dr. Mojca Nidorfer Šiškovič.

Odperta vrata Katoliške univerze, pripravljeno Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik, obojestransko zanimanje za povezovanje in prizadevanje članov slovenske skupnosti v tem univerzitetnem mestu so pripomogli k temu, da so se pogovori končali uspešno. Pogodba vključuje študentske, akademske in raziskovalne izmenjave, v okviru argentinske univerze pa bodo v prihodnjih letih ponudili tečaje slovenskega jezika za študente in zunanje slušatelje.

Zanimanje za učenje slovenščine je že na začetku presešlo vsa pričakovanja, zato smo bili primorani 36 vpisanih razdeliti v dve skupini, torkovo in sredino. Na predavanjih se srečujejo zelo različne generacije, precej je študentov različnih smeri tako s Katoliške univerze kot Državne univerze v Cordobi, seveda pa ne manjka slušateljev slovenskih korenin.

Predmet Lengua eslovena nivel 1 lahko študenti UCC vpišejo kot izbirnega, za vse slušatelje je tečaj brezplačen. Po dve uri na teden se bodo srečevali od marca do decembra, ko jih čaka končni izpit, medtem pa bodo tudi ob filmih, literaturi in različnih dogodkih spoznavali in okušali Slovenijo in našo kulturo.

Maja Kračun, lektorica v Cordobi

OMEGA IN ALFA V CARAPACHAYSKEM DOMU...

Že od nekdaj se ve, da v našem okraju biva mo veseli ljudje, ljudje veselega duha. Če je že tako, potem je tudi prav, da se vsako obdobje zaključijo in prične v zdravem in prazničnem vzdušju.

Spomnim se, da smo tudi leto 2017 tako lepo zaključili v božičnem vzdušju, ko smo se 30. decembra zbrali v prostorih slovenskega carapachayskega doma. Običajno se je ta koncert vršil po sveti maši kar v naši dvorani, potem smo že enkrat videli, kako se to sliši v prostorih bližnje cerkve ... a tokrat smo doživeli lepo izkušnjo na prostem, na dvorišču našega društva.

Bilo je soparno in vremenska napoved nam ni bila naklonjena, ampak Vsemogočni je naredil vse, da je lahko tudi sam bil deležen našega petja. Proti večeru sta se združila zbor iz Slovenske vasi in člani karapachayskega ter počakali prihajajoče občinstvo, nekaj minut po napovedani uri smo lahko slišali prve akorde inštrumentov in za njimi prve glasove, ki so nas prešerno vabili: Adeste fideles, v nadaljevanju, kakor venček prekrasnih rož, so se še pojavili Že polnoč se bliža (Na polnoči grede), La peregrinación, Bodi pozdravljeno Detecce sveto, Escuchad la dulce historia, Pastirci kam hitite, Noche anunciada; tukaj se je pa dirigent izkazal, ker v naslednjih dveh pesmi ni imel le samo dveh zborov in inštrumente, ampak se jim je pridružil kar množični zbor ptičev, res enkratno ... Sledile so pesmi: Rajske strune, Señora doña María in za zaključek nepozabna Sveta noč.

Vse to smo zaključili s skupno večerjo. Zahvaliti se moramo vsem, ki so s svojo prisotnostjo in trudom pripomogli k uresničenju

tega nepozabnega večera. Na prvem mestu pevovodji, prof. Andreju Janu, ki je skrbel ne le za vodstvo kot tako ampak je tudi priredil in komponiral venček, ter vsakemu izmed članov zborov in inštrumentalne zasedbe.

Nekaj dni po novem letu, torej točno 11. februarja 2018, smo pa izvedli našo prvo dejavnost v letu in sicer naš že večletni prepoznavni pust »po ta starem«. Ker smo predvidevali, da se bo občinstvo začelo zbirati že pred napovedano uro, smo se mi zbrali že uro prej, da smo vse pripravili in bili vsi pravočasno na svojih delovnih mestih.

In res, malo pred 19.00 uro se je občinstvo zbralo in smo z velikim navdušenjem začeli družabni večer. Zanimivost je bila letos ta, da smo uživali skoraj vse ritme in možne glasbe od narodne, narodno zabavne do zabavne, torej od Slakov, Avsenikov do sodobne glasbe.

To je možno ne le s sijajno udeležbo in navdušeno publiko, temveč to se zmore doseči, če so na sam večer na odru kar tri različne zasedbe močnih skupin, katerih člani se tudi dobro poznajo med seboj in ustvarjajo tudi

spontano, če je potrebno, torej za Slake je bila zasedba Ansambel Bratov Nemanič iz Mendoza, za Avsenike naša skoraj domača Baires Polka in za vse ostale moderne skladbe so pa prevzeli fantje že prepoznavne zasedbe KM43.

Kot se je videlo na plesišču lahko ocenim večer zelo pozitivno. Poleg glasbe smo bili deležni tudi dobre, domače slane in sladke jedače in pijače. Celo »Slovenske« smo bili deležni - oprostite za komentar, gre za pivo, ki ga izdeluje član našega društva, da se ne bi napak razumelo. Ko se je ples uradno končal in so prvi obiskovalci že odhajali domov je Nemanice in Marka Medveščka zasrbelo v prstih. Prijeli so inštrumente in kar brez mikrofona začeli igrati vse narodne ljudske, ki jih slovenski meh lahko zagode. Kot čebele v roju smo se zbrali okoli njih in prepevali dobri dve uri, dokler naša grla niso mogla dati več glasu iz sebe.

Pijače in jedače ni bilo več in visoko nad oblaki je sonce počasi nadomestilo luno, ko smo končno prijateljsko veseli odhajali domov ...

Hvaležni smo vsem, ki so pripomogli k nepozabnemu večeru in še posebno vam, obiskovalcem našega društva, ker brez vas in vaše podpore in navdušenja ne bi bili možni taki zanimivi zaključki in pričetki – omega in alfa. Torej tudi vnaprej računamo na vašo navzočnost, še posebno 6. maja, na dan naše 58. obletnice, na kateri bodo pri nas gostovali trije znani fiziki in s katerimi boste lahko tudi vi, če vas zanima, lahko debatirali in se nasmejali.

Damijan Ahlin

OTVORITEV MUZEJA PRI MARJANU GRUMU

Dvorišče. Na levi Weissla Noemí in Marjan Grum

27. aprila je bil v »Museo Conventillo Marjan Grum«, v mestni četrti La Boca, turističnem predelu mesta Buenos Aires, otvoren Arheološki pristaniški in morski muzej Boce (Museo Arqueológico Portuario y Marítimo de La Boca), z razstavo panojev o zgodovini arheologije v Boci, ki so jo začeli razvijati pri praksi mladi arheologi (Marcelo Weissel, Jorge Novello y Silvana di Lorenzo) leta 1995.

Poleg omenjenih panojev so bili tudi na ogled razni predmeti, vsi povezani z mestno arheologijo, posebno še z Boco, reko in morjem.

Veliko število povabljenih se nas je zbralo na dvorišču pri Grumu, čigar hiša je sama po sebi že muzej – tako so ji tudi dali ime, in po uvodnih besedah Weissla so si lahko obiskovalci po skupinah ogledali predmete

ob razlagi samega arheologa.

Veliki umetnik Marjan Grum, dobro poznan v Boci in nasploh tu, med nami in tudi v Sloveniji –obvezno ga obiščejo slovenski umetniki, glasbeniki, kulturniki, politiki, ki so tu na potovanju-, je gostil s pijačo in prigrizki ob svoji ženi, zelo dobri slikarki Noemí Beatriz Corbalán.

Naj še omenim da je dr. lic. Marcelo Norman Weissel zgodovinar, arheolog in direktor Arheološkega muzeja v La Boci, in da je on odkril »Pecio de Zencity« (španska ladja XVII stoletja, ki se je v vodah Rio de la Plata potopila) za program »Historia Bajo las Baldosas 2008«.

Kot običajno se je ta dogodek končal s klepetom med navzočimi.

Rok Fink

VISOKO IMENOVANJE ZA NADŠKOFA ANTONA STRESA

Papež Frančišek imenoval nadškofa Stresa za svetovca Papeškega sveta za kulturo.

Papež Frančišek je 26. aprila 2018 za novega svetovca na Papeškem svetu za kulturo imenoval upokojenega nadškofa msgr. ddr. Antona Stresa.

Po besedah apostolskega nuncija v Sloveniji nadškofa msgr. dr. Juliusza Janusza je omenjena odločitev svetega očeta ne le osebno priznanje nadškofu Stresu, ampak tudi celotni Cerkvi v Sloveniji.

Naloga omenjenega sveta je spodbujanje dialoga med evangelijskim odrešenjskim sporočilom in kulturami našega časa, da bi se le te vedno bolj odpirale krščanski veri, ki je soustvarjalka kulture in vir navdiha za znanost in umetnost. V sodelovanju z vatikanskim Državnim tajništvom, omenjeni papeški svet spremlja tudi delovanje držav in mednarodnih organizmov na področju človeške civilizacije in kulture ter sodeluje na simpozijih in kongresih.

Nadškofu msgr. ddr. Antonu Stresu ob imenovanju iskreno čestitamo.

Dr. Tadej Strehovec - Generalni tajnik SŠK
Vir: katoliška-cerkiev.si

POGLAVJE O ARGENTINSKIH SLOVENCIH V NOVI KNJIGI BOJANA GROBOVŠKA

Odličen esejist Bojan Grobovšek je že pisal o Argentinskih Slovencih. Izdanih ima že nekaj knjig (Mirovna gibanja in evrorakete-med emocijami in realno politiko, Zakaj Slovenija ni Švica, Razmišljanja o Sloveniji, Homo diplomaticus Slovenicus...), in sedaj je pred dnevi pri ljubljanski založbi Totaliteta izšla nova knjiga z naslovom Trst, Ljubljana, Dunaj in širni svet-reminisce in razmišljanja. V knjigi je tudi obsežno poglavje o Argentini in o argentinskih Slovencih. O nedavno preminule Hermanu Zupanu je v knjigi, ki je izšla le nekaj dni pred njegovo smrtjo, Bojan Grobovšek zapisal »...Veliko mi je pomagal tudi Herman Zupan st., slovenski častni konzul v Buenos Airesu, self-made man, kapitalist starege kova, ki je nadvse skrbel za tisoče uslužbencev svojih številnih sodobnih obratov, saj je z zelo trdim delom postal vodilni južno-ameriški industrijalec v papirniško-embalajni branži. Vesel sem, da so moja naprežanja zato, da bi Herman Zupan prejel visoko slovensko odlikovanje za vse, kar je v Argentini storil za interese Slovenije in Slovencev, bila uspešna...«.

Spoznali smo gospoda Grobovška ko je bil tu veleposlanik Republike Slovenije od julija 2001 do julija 2005. Bil je tudi veleposlanik na Poljskem med 1995 in 1999 ter v Švici med 2009 in 2013.

Med njegovim mandatom tu v Argentini moramo omeniti dva pomembna dosežka, katerih je bil »spiritus agens in movens«: septembra 2003 razstava o zgodovini in dosežkih slovenske emigracije v Argentini v Hotel de los Inmigrantes in pa ustanovitev lektorata slovenskega jezika na UBA. Na tem je delal predvsem s profesorjem Felixom Schusterjem. Lektorat je zaživel v akademskem letu 2003/4. Mojca Jesenovec, prva lektorica, ki je prišla iz Slovenije, je kmalu zatem v nekem intervjuju za ljubljanski Dnevnik povedala, da lektorata verjetno ne bi bilo, če ne bi bilo naprežanj veleposlanika Bojana Grobovška.

Po upokojitvi je Bojan Grobovšek postal predsednik Slovenskega društva za mednarodne odnose (SDMO) in je aktiven član slovenske sekcije »PEN«, mednarodnega združenja književnikov, esejistov in pisateljev.

Rok Fink

NAŠI ZAČETKI V ARGENTINI

20

Moja zgodba

Bernal

Skoraj pozabljeno poglavje s prvih let našega prihoda v Argentino je povezano s salezijanskim zavodom v Bernalu. Tam nas je bilo v letih 1949 – 50 kar 29 slovenskih fantov.

V tistem času so imeli salezijanci v tem zavodu svoj »aspirantado« (aspirante = kandidat), to je bila prva stopnja sprejema v to kongregacijo, začetek priprave za duhovništvo ali da se postane brat. Sprejemali so fante od 3. ali 4. razreda naprej, 10 – 12 letne, ta dva razreda so imenovali Oratorio. V petem razredu se je začela latinščina, in to je bil že Primer año = 1. letnik, 6. razred – 2. letnik, prva tri leta gimnazije pa 3., 4. in 5. letnik. Potem so se pa gojenci začeli razhajati: noviciat, magisterij, filozofija, teologija, a to se je vršilo že v drugih zavodih.

Da ne bi svojih kandidatov izpostavljali različnim skušnjavam, ki jih ponuja svet, smo bili nekako izolirani, s čim manj stika z zunanjim svetom. Domov smo lahko šli le enkrat na leto, po božični polnočnici. Vrniti smo se pa morali že 27. decembra popoldne, ker smo se 28. odpeljali v Tandil, kjer smo preživeli v tamkajšnji salezijanski koloniji več kot mesec dni dolge počitnice, ki so bile zelo dobro organizirane in bi si zaslužile lastno poglavje v tej zgodbi. Izredna dovoljenja za obisk doma so bila skoraj nedosegljiva, kar je malo skalilo veselo razpoloženje pri velikonočnem zajtrku in drugih slavjih naših družin. A ta oddaljenost od družine nas ni preveč travmatizirala, ker je bilo to nekako v skladu z mišljenjem tistega časa. Čas za obiske je bil ob nedeljah popoldne. (Naša mama so me obiskovali skoro vsako nedeljo. Iz Haeda, kjer smo takrat stanovali, s kolektivom do Liniersa, od tam s tramvajem – 20 centavov – do Constituciona, in od tam z vlakom do Bernala in potem še peš s postaje do zavoda. In pa seveda vsa ta pot nazaj... In to skozi dve leti in pol. Res, mati je samo ena!)

Disciplina je bila stroga in pouk zahteven (estudios = es tu dios) in na višini. Pozneje nisem nikjer drugje naletel na kaj niti podobnega.

Poleg študija smo imeli še tekmovanja v točnem znanju katekizma na pamet, v lepomislu, risanju, pravilnem branju – lectura oral correcta. Seveda ni manjkalo petja, gledaliških predstav, deklamacij – tudi latinskih klasičnikov. Časa je bilo za igre, za šport, za različne zabave (pred TV in mobitelom). Imeli smo celodnevne izlete v naravo, ponavadi na državne praznike.

Na sliki: g. Janko Mernik

Seveda je bila verska vzgoja na prvem mestu, takrat so bili še vsi obredi in molitve v latinščini.

Gojenci smo sodelovali pri vsakodnevnem vzdrževanju zavoda, pri čiščenju, pomagali v kuhinji. Mene so naučili šivati takrat še usnjene nogometne žoge in pa striči lase – bil je samo en model frizure – in to je postal moj prvi poklic – frizer, ki sem ga potem naprej opravljal v družinskem krogu, najprej z atom in bratoma, potem z nečaki, med bivanjem na Antarktiki, in nazadnje s svojimi fanti, dokler niso dovolj dorasli, da niso bili več zadovolji z vedno isto frizuro.

To je le kratek opis življenja v tem zavodu. Med izseljenskimi duhovniki, ki so prišli z nami v Argentino je bil salezijanec g. Janko Mernik. Z mladino se je veliko ukvarjal že v avstrijskih taboriščih in tu v Argentini je v salezijanskem zavodu María Auxiliadora ustanovil Mladinski dom, kjer se je zbirala tudi naša mladina.

Po njegovem posredovanju je ta zavod v Bernalu sprejel kar lepo število naših študentov, imeli smo brezplačno popolno oskrbo in šolanje. (Le zobna pasta in morda še kaj podobnega je šlo na naš račun).

Tukaj podajam seznam slovenskih fantov v Bernalu iz let 1949 – 50, seznam mi je posredoval Andrej Selan, ki je neizčrpen vir podatkov o tem poglavju naše prve dobe življenja v Argentini:

3. in 4. razred, imenovan Oratorio: Bergant Peter, Godec Julij, Grbec Lojze, Grbec Mirko, Kralj Tomaž, Langus Jure, Langus Primož, Selan Andrej, Štefe Janez, Tekavec Lojze, Urbanija Franc, Vodnik Vencelj.

5. razred ali 1. leto latinščine: Avanzo Marjan, Avanzo Martin, Barle Franci, Malovrh Jože, Markež Franci, Rode Jure, Škraba Slavko.

2. leto: Ašič Vital, Rant Tone.

3. leto: Selan Valentin.

4. leto: Bergant France, Škraba Lojze, Vrečar Dane.

5. letnik: Lovšin Jože, Lužovec Ivan, Prijatelj Ivan, Štuhec Martin.

Gotovo jih kar nekaj poznate ali se jih spominjate. Torej, kar 29 nas je bilo med okoli 140 gojenci.

Kot sem že omenil, je bilo poučevanje odlično in zahtevno, in vsak mesec je bila objavljena lestvica na podlagi ocen, ki smo jih tisti mesec zaslužili, oz. dobili.

Po par mesecih so učitelji in profesorji postali pozorni in nemalo začudeni: ko smo prihajali v zavod, smo večina komaj kaj znali špansko. Po nekaj mesecih smo pa bili Slovenci na teh lestvicah skoraj vedno med šestimi najboljšimi v razredu: prvi, drugi, četrty, šesti... Se vidi, da smo imeli še trening iz tistih dobrih starih časov, ko se je doma od otrok veliko zahtevalo in se jih navajalo, da so bili kos naporom.

Profesor in vodja petja v zavodu je bil vesel vsakega Slovenca, ker so po večini vsi dobro in navdušeno peli. Jaz sem temu gospodu razložil, da nimam posluha niti za »Ringa, ringa raja...«, pa mi ni verjel, a ko me je preizkusil mi je dal prav.

Nekateri od zgoraj imenovanih fantov so ostali v kongregaciji in postali duhovniki. Opravili so ali še opravljajo plodovito delo med verniki v Argentini. Drugi so izstopili v različnih etapah poti do prvotnega cilja in se posvetili drugim poklicem, nekaj se nas je pa odločilo za vpis v Rožmanov zavod v Adrogué, ki je začel delovati leta 1952. Tudi med temi je kar nekaj duhovnikov.

Pozneje so pristopili k salezijancem že mlajši člani naše skupnosti, med njimi poznejša duhovnika Tone Prešern in že pokojni Jože Repovž, ki je postal celo salezijanski inšpektor.

Franci Markež

NAŠA LUČ, MESEČNIK ZA SLOVENCE PO SVETU

Med slovenskimi tiski, ki jih v Argentini radi in redno prejemamo, je tudi mesečna revija Naša luč. Skupno jo zdajata Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov in Rafaelova družba, njen sedanji glavni urednik je msgr. Janez Pucelj, odgovorni urednik pa nam že znani Lenart Rihar (ki večkrat piše za naš časopis, priporočamo pogovor z njim v lanski 26. številki Svobodne Slovenije). Naša luč je mesečnik, ki povezuje slovenske izseljence z domovino in prinaša novice iz življenja v slovenskih skupnostih v Angliji, Avstriji, Belgiji, na Nizozemskem, v Franciji, na Hrvaškem, v Italiji, v Nemčiji, v Srbiji, na Švedskem, v Švici in drugod. Vsebina revije je namenjena predvsem slovenskim župnijam po Evropi, občasno prinaša tudi novice iz Argentine. Nekaj izvodov Naše luči pa mesečno potuje tudi do bralcev v Buenos Airesu.

Takole se nam revija predstavlja na spletni strani Rafaelove družbe:

“Naša luč, mesečnik za Slovence po svetu, je začel izhajati leta 1952. Revija je zasnovana kot slovensko narodno kulturna in duhovna vez med Slovenci razseljenimi predvsem po Evropi. Zajema iz tradicionalnega narodnega zaklada slovenske kulturne dediščine.

Revija smer, ki ji je bila zavezana na začetku, več ali manj ohranja tudi danes in ji v svoji vsebinski zasnovi želi ostati zvesta še naprej, čeprav niso vsi izseljenci navezani izrazito na krščanske oblike vrednotenja življenja. Ker so to splošne vrednote človeške kulturne zgodovine, posebej tudi naše, se ni treba bati, da bi revija danes in v prihodnje ne opravljala zelo koristnega poslanstva za Slovence v izseljenstvu prav v pomenu kulturne opore in krepitve kulturne identitete naših rojakov.

Temeljni namen izdajanje revije je seznanjati slovenske izseljence in zdomce o kulturnih, verskih in narodnih vprašanjih v domovini in evropskem okviru. Zato so temu primerna tudi njena temeljna vsebinska izhodišča: aktualizirati dogodke o kulturnih in verskih dogajanjih med zdomci in izseljenci, iskati spodbude in izzive za delo na področju, ki so povezana z življenjem izseljencev, predstaviti pomembnejše ustvarjalce na področju izseljenstva in zdomstva in njihovo delo, tematizirati posamezna področja na področju dvigovanja narodne in kulturne identitete itd.

Revija objavlja: temeljne članke s katerimi podpira kulturne dosežke znotraj slovenskih skupnosti v izseljenstvu, zgodovinsko raziskovalne članke, intervjuje, besedila, ki predstavljajo razvoj lastne ustvarjalnosti zamejcev in izseljencev, članke o dogodkih v domovini, komentar meseca, ki se dotika aktualnih tem družbenopolitične stvarnosti v domovini, poročila o dogodkih kulturne in narodnostne vsebine in predstavitev dogajanj znotraj zamejskih in izseljenjskih skupnosti, ki dopolnjujejo vsako številko.”

O mesečniku, njegovih začetkih in poslanstvu smo pa malo več izvedeli v pogovoru z glavnim urednikom msgr. Pucljem, objavljenim v sami Naši luči meseca julija 2015. Celoten pogovor je izjemno zanimiv, a tu povzemamo le tisti del, v katerem se nanaša na samo revijo, spodaj pa objavljamo povzeto do izvornika, ki vam ga priporočamo.

/// **Kdaj ste postali glavni urednik Naše luči?**
Menda je bilo l. 1993. Spontano sem sprejel nalogo, ko je odstopil od uredništva dr. Branko Rozman, ki se je vrnil v Slovenijo in nekaj časa tam še urejal revijo. Posrečilo se nam je, da smo kmalu našli dobrega sodelavca in novega odgovornega urednika g. Ljuba Bekša.

/// **Kako gledate na poslanstvo te revije?**

Njeno poslanstvo je izjemnega pomena za slovenstvo, narodno zavest in vero naših ljudi po Evropi. Domoljubje v zvestobi Bogu in narodu je bilo njeno načelo in gonilna moč. Njeno vlogo pri ohranjanju jezika in narodnih vrednot naj ocenijo drugi. Njenim ustvarjalcem pa osebno priznam izjemno veliko požrtvovalnost, naročnikom pa pričevanjsko držo v razmerah, ko je bil vsak naročnik že osumljen sovražnega razpoloženja do domovine. Prvi so vsako izdajo brali seveda udbovci.

/// **Nekoč je kazala obraz socialističnemu mrtvilo doma in je bila strogo prepovedana ...**

Bila je izziv, ki ga niti znotraj Cerkve niso vsi razumeli in odobrvali. Prinašala je, kar v Sloveniji takrat ni bilo mogoče izreči, kaj šele objaviti. Še najmanj v katoliškem tisku. Škofje so dobivali zahteve in grožnje, da naj odredi jo njeno ukinitve. Duhovniki so očitali: Zunaj pišejo, mi pa trpimo zaradi njih. Uredniki pa so stali pred moralnim vprašanjem, ali je dovoljeno zapreti usta in se podrediti nasilju, ki tepe nedolžnega na sončni strani Alp.

/// **Bi lahko tudi tu izluščili kaka njena obdobja, morda po urednikih, po nakladi, morda kakšni so bili začetki ...?**

Prvi letniki izražajo težnjo, da bi glasilo zajelo čim bolj potrebe izseljencev. S tega vidika se je oblikovala vsebinska struktura revije. V zasnovi pa je želela biti informativna in formativna. Pomagati je bilo treba ljudem ohraniti ponosno slovenstvo in kulturno samozavesten odnos do novega okolja. Začetke je zaznamoval g. Zdravko Reven. Največji razvoj pa je revija dosegla z delom urednika Branka Rozmana. Naklada je narasla na več kot deset tisoč izvodov. Z njim je revija dosegla žurnalistično kvaliteto, lepo slovenščino in sodobno grafično podobo.

/// **Od kod naslov, ki bi zvenel nenavadno, če ga ne bi bili že tako navajeni?**

Uvodnik v prvo številko januarja 1952 nagovarja Slovence in pojasnjuje: »Da bi vam vsem povedali toplo besedo, besedo tolažbe, besedo v nasvet, da bi vas sredi trdega življenja razveselili, vam na začetku novega leta prižigamo »Luč«. Naj vam sveti ta luč, da bo vaš korak trden, da boste šli varno in pogumno naprej. Naj postane vaša – Naša luč.« Danes se zdi to poslanstvo veliko težje kot takrat.

/// **Nedavno ste posodobili obliko, ki se je med ljudmi že dobro prijela. Se vam zdi pomembno, da deluje privlačno, sodobno?**

Vsekakor. Iskali smo skupaj z Vami. Naša skupna želja je nastopiti s svojim izdelkom sodobno. Žal, to ni edini kriterij, močan dejavnik je finančno ozadje. Izdajati tiskano revijo je danes na področju izseljenstva naporno. Celotna država Slovenija je v tem segmentu zgubila pogum.

Pogovarjal se je Lenart Rihar
Naša luč, julij - avgust 2015

BOŽJI SLUŽABNIK P. PLACIDO CORTESE IN SLOVENC

V samostanu in baziliki sv. Antona v Padovi so se redovniki minoriti 25. aprila s svojo slovesnostjo pridružili praznovanju državnega praznika, Dneva osvoboditve. Posvetili so jo svojemu mučeniškemu sobratu, p. Placido Corteseju, ki se je rodil leta 1907 na danes hrvaškem otoku Cres, umrl pa je v mučilnicah gestapa novembra 1944 v Trstu, ker ni hotel izdati nobenega svojega sodelavca. Zadnje obdobje svojega življenja je namreč posvetil človekoljubnem delu, a tudi uporu proti trinoštvu.

Z njim smo Slovenci usodno povezani, kar je prvi obširneje opisal dr. Vojko Arko v Zborniku Svobodne Slovenije za leto 1967.

Povoda za slovesnost sta bila dva: dejstvo, da je italijanski predsednik Mattarella nedavno posmrtno podelil p. Placido zlatu kolajno za civilne zasluge, in pa natis temeljne dokumentacije za njegov beatifikacijski postopek (to je tako imenovana Positio), ki se je začel leta 1999.

P. Cortese je bil v Padovi priljubljen spovednik in zelo uspešen urednik mesečnika Messaggero di S. Antonio, ki še danes izhaja v več jezikih. V letih urednikovanja (1937–43) mu je dvignil naklado na 800.000 izvodov.

Zareza v njegovem življenju je nastopila junija 1942, ko so italijanske vojaške oblasti v skoraj novi vojašnici v padovanskem predmestju Chiesanuova uredile eno izmed svojih koncentracijskih taborišč za civilne internirance iz tistih delov Slovenije in Hrvaške, ki so jih bile leto prej okupirale. Skozi taka taborišča (na otoku Rab, v Gonarsu, Monigu pri Trevisu, Viscu, Reniciju in drugje) je izmed 330.000 prebivalcev tako imenovane Ljubljanske pokrajine šlo kar 30.000 Slovencev. Najstrašnejše razmere so bile na Rabu, a tudi v ostalih taboriščih so ljudje umirali od lakote in bolezni.

Taborišče Chiesanuova

V Chiesanuovi so bili zaprti le moški. Ker so oblasti pogosto premeščale internirance, se jih je v taborišču do septembra 1943 zvrstilo kakih 10.000, v veliki večini Slovencev. Naenkrat jih je bilo zaprtih od 1.500 do 3.400. Razmere so bile boljše kot na Rabu ali v Gonarsu, ker so živeli v zidanih stavbah, ne pod šotori ali v barakah. Smrt je kosila zlasti med tistimi, ki so jih tja prepeljali že napol mrtve z Raba.

Za preživetje sestradanih internirancev je bila bistvena zunanja pomoč. Pobudnice za njo so bile tri študentke medicine iz Slovenije. Ljubljanska medicinska fakulteta je namreč sprva obsegala le prva dva letnika, leta 1940 so uvedli tretjega, potem je bilo treba nadaljevati študij v Zagrebu ali Beogradu. A prišli so vojna, nove meje, ukinitve predavanj, okupatorsko in revolucionarno nasilje, tako da se je precej študentov odločilo za študij v Padovi.

Pri Majdi Mazovec (umrla je kot znana kar-

diologinja v Ljubljani), Mariji Slapšak (še med vojno je podlegla tuberkulozi) in Mariji Ujčić (kot zdravnica je umrla v hrvaški Istri), ki so tudi same imele sorodnike in znance v taboriščih, so se začeli kopiciti denar, pisma, hrana, zdravila, ki so jih svojci iz Slovenije želeli dostaviti internirancem v Padovi.

Dekleta, ki so bila iz vernih družin (Mazovčeva je imela brata frančiškana, Slapšakova je imela dva brata duhovnika in sestro redovnico, Ujčićeva je bila nečakinja beogradskega nadškofa), so se obrnila na patra v baziliki sv. Antona, za katerega so zvedela, da vsaj malo govori hrvaško. P. Cortese sprva ni bil navdušen nad prošnjo, da bi se pri vojaških oblasteh zavzel za dostavo pomoči taboriščnikom. Tudi sam je bil pod vplivom propagande fašističnega režima, da so zaprti le nevarni komunistični teroristi. Po razmisleku pa je le sprejel, saj je v njem prevladalo evangelijsko načelo ljubezni. Ob stiku s trpljenjem nedolžnih ljudi, ki so bili žrtve italijanskih racij v Ljubljani in brezobzirnega »čiščenja« na podeželju, pa se je v p. Corteseju nekaj spremenilo.

S pomočjo deklet, vojaškega kurata v taborišču (to je bil istrski slovenski frančiškan p. Atanzij Kocjančič) in frančiškana p. Fortunata Zormanana, ki mu je ljubljanski škof Rožman izposloval dovoljenje, da je krajši čas nudil duhovno oskrbo v taborišču, je p. Cortese ustvaril zelo učinkovito mrežo za dostavo pomoči taboriščnikom. Sam je tihotapil vanj necenzurirano pošto in denar, knjige, dekleta so bila kurirke med Ljubljano in Padovo, pomoč so pošiljali Vatikan, založba Messagera, Škofijska dobrodela pisarna iz Ljubljane, škofija v Padovi, posamezni duhovniki in dobrotniki. V imenu Sv. sedeža je p. Placida podprl nuncij v Italiji Borgongini Duca, ki je skupaj z njim v papeževem imenu obiskal taborišče ter mu naročil, naj se zanima še za internirance v drugih taboriščih.

P. Placido je iz podzavesti obudil hrvaščino iz domačih krajev in se toliko priučil slovenščine, da jo je tekoče govoril. S pomočjo p. Zormanana in p. Corteseja so slovenski taboriščniki za delitev pomoči 22. oktobra 1942 ustanovili svojo organizacijo Samopomoč, ki jo je vodil Zormanov brat Ivan. V njej je bil dejaven tudi pisatelj Stanko Kociper, ki je o tem pisal v svojih spominih Kar sem živel. Levo usmerjeni interniranci pa so v Chiesanuovi ustanovili svojo organizacijo, Socialno akcijo. Tudi v taborišču je vladala delitev duhov iz domovine, ki so jo spremljali spori in polemike, a Samopomoč je pomagala vsem brez razlike.

P. Cortese je skrbel tudi za duhovno pomoč. Med drugim so v taborišču pripravili slovesno vstajensko procesijo 24. aprila 1943. Škof Rožman se je za izredno delo v korist internirancev zahvalil patru z zelo lepim pismom.

Po italijanski kapitulaciji

Položaj v Padovi se je korenito spremenil po kapitulaciji Italije 8. septembra 1943 in z nemško zasedbo. Interniranci so bežali iz taborišč in iskali pot domov, iz taborišč za vojne ujetnike je proti Švicci ali že osvobojeni južni Italiji bežalo več tisoč britanskih in ameriških vojakov, ki so jih Nemci vztrajno lovili. Še huje je bilo z Judi.

Zelo številnim, ki so se obrnili nanj, je p. Placido pomagal z varnimi skrivališči, lažnimi dokumenti in spremstvom proti svobodi. Za to se je naslonil predvsem na padovanska dekleta in na italijansko tajno organizacijo Fra-Ma. Vojko Arko, ki je tisto obdobje preživel v Padovi, pa opisuje tudi Cortesejeve stike s Češko vladno vojsko, ki so jo Nemci premestili v severno Italijo, in s slovensko nekomunistično odporiško skupino, ki je bila del obveščevalnega omrežja Vladimirja Vauhnikarja.

Po tej skupini sta nemška vojaška protiobveščevalna služba in gestapo udarila konec septembra in v začetku oktobra 1944. Preiskavo so vodili v Trstu, ker je deloval njen vodja, mariborski častnikar Jože Golec. Aretirali so vse dosegljive člane skupine, njihove sodelavce, a tudi slučajne znance. Več jih je bilo umorjenih, veliko poslanih v nemška taborišča. V Padovi so 8. oktobra aretirali tudi p. Placida in ga prepeljali v Trst. Na sedežu gestapa je sredi novembra izgubil življenje, ker ni spregovoril in je s tem verjetno rešil veliko sodelavcev in znancev.

Slovesnost v Padovi

Temu zglednemu pričevalcu je bila posvečena slovesnost v Padovi. V Dvorani teoloških ved ob »križnem hodniku magnolije« je bila najprej okrogla miza. Prisotne je pozdravil rektor bazilike p. Oliviero Svanera. Člana zgodovinske komisije za beatifikacijski postopek Ivo Jevnikar in p. Apollonio Tottoli sva nato predstavila Cortesejevo delo med drugo svetovno vojno: podpisani glede pomoči slovenskim in hrvaškim internirancem v Chiesanuovi, p. Tottoli glede reševanja Judov in pobeglih zahodnih vojnih ujetnikov ter stikov z odporiški skupinami.

Vicerektor bazilike sv. Antona in vicepostulator v postopku za Cortesejevo beatifikacijo p. Giorgio Laggioni je nato predstavil nekaj novih arhivskih dokumentov o Cortesejevem medvojnem delu in pa Positio, ki na 780 straneh povzema celotni dosedanj beatifikacijski postopek, saj prinaša Cortesejev življenjepis, povzetke dokumentov in zasljanj 37 prič, med njimi več Slovencev, ter poročila strokovnjakov. V knjigi je kot priloga tudi že gradivo tako zgodovinske komisije na Kongregaciji za zadeve svetnikov, ki je 31. januarja lani odobrila Positio z nekaj pripombami, kot glavnega poročevalca, ki je nanje odgovoril. Na koncu je še zbirka dokumentarnih fotografij.

Gradivo mora zdaj pregledati še teološka komisija na Kongregaciji za zadeve svetnikov, nato se bo o Cortesejevih »junaških krepostih« izrekla pristojna komisija kardinalov in škofov, na koncu pa bo odločil papež, vendar bo za razglasitev p. Corteseja za blaženega potrebno izprostiti še čudež.

Med posegi so se zvrstili tudi nekateri odlomki iz dokumentarca Paola Damossa Pogum molka iz leta 2006 s pričevanji več Cortesejevih sodelavcev, ki so nas medtem že zapustili, tako tudi Majde Mazovec in Iva Gregorca iz Švice. P. Alessandro Fortin pa je za konec prebral pomenljivo pismo p. Corteseja p. Fortunatu Zormanu iz marca 1943, v katerem so opisane razmere v taborišču v Chiesanuovi.

Drugi del srečanja je bil v baziliki. Provincial minoritov severne Italije p. Giovanni Voltan je vodil slovesno somaševanje. Sledil je še postanek z molitvijo pred Cortesejevo spovednico, ki so jo pred leti spremenili v spominsko obeležje.

Z NARAVO DO MOČNEJŠE SLOVENSKE ZAVESTI

Življenjska izkušnja nas uči, da premnoge stvari na tak ali drugačen način odidejo ali celo umrejo in se nikoli več ne vrnejo. Pod tem vtisom se ne bi smeli čuditi, če bi tudi narava z zimo in vsem tistim videzom mrtvila ostala za vedno brez življenja. Na srečo ni tako. V njen stroj je, kot vidimo iz leta v leto, položena cikličnost, tako da lahko mirno in brezskrbno pričakujemo novo življenje, novo pomlad. Čeprav to vemo, nas meseca april in maj vedno znova prevzameta s svojim brezmejnim razkošjem. Čudo so travne in gozdne površine, ki v nekaj dneh iz rjavine ali ogolelosti postanejo zelene, čudo je pestra živobarvnost, ki se izmenjuje iz dneva v dan, in čudo je razsipna lepota že enega samega malega cveta, čeprav ustvarjenega le za nekaj dni.

Naši predniki so stoletja živeli z naravo. Od nje so bili odvisni, preživljala jih je, oni pa so ji vračali skrb in spoštovanje. Še večje spoštovanje so namenjali Stvarniku, njegovi besedi in redu, ki ga je položil v stvari. Tako je bilo povsem jasno, da ima denimo človeško življenje prednost pred življenjem rastline. S tehnološkim napredkom je človek vse bolj obvladoval naravo, rastele je njegov napuh in z veliko vnemo se je posvečal dejavnostim, s katerimi se je lahko predajal iluziji, da nad njim ni nikogar, da je sam svoj gospod.

Tako je sodobni čas največje vrednote začel zanemarjati. Človek je postajal vse bolj sploščen, saj so ga omejili na vidno in otipljivo oziroma samo na tisto, čemur so lahko prilepili nalepko znanstvenosti. Vsak smisel za človekovo presežnost je bil označen za manjvreden in zastarel. Vendar posledic niso nosile le tiste najvišje vrednote: kakor se je uzakonjala pravica do uničevanja nerojenih otrok, kakor je bila odpravljena vera, tako se je na drugi strani uničevala tudi narava. Posledice in izgledi za naprej niso ravno svetli.

Nenavadno je to, da so najvišje vrednote ostale zanemarjene še naprej, nekatere nižje pa so postale kakor vera. Tako družina, mediji, šola in družba vzgajajo denimo k ekološki osveščenosti, vzgoja za življenje pa je tako rekoč prepovedana.

Seveda je ekološka zavest pomembna in nimamo se namenja zgražati nad dogmami o ločevanju odpadkov in podobno. Ne, opozoriti hočemo pravzaprav na pozitiven vidik. Take sodobne »religije«, kot je okoljevarstvo ali politična korektnost, nam nazorno kažejo, kako je tudi v današnjem času mogoča vzgoja za stvari, ki jim odločevalci nadenejo pozitiven predznak. Splošna naravnost ustvarja pritisk, da ljudje želijo biti osveščeni in jim niti na misel ne pride, da bi smeti metali skozi okno na ulico.

Če neka skupnost želi, ima torej dokazano možnost, da vzgaja k tistim vrednotam, ki jim daje velik pomen. To med drugim velja za demokracijo in državljansko zavest. Nič manj pa tudi za slovenstvo – čeprav v morju tujine.

Od leve: Ivo Jevnikar, p. Apollonio Tottoli, p. Giorgio Laggioni

Slika PISAP OFMConv

Ivo Jevnikar

Lenart Rihar, Naša luč, maj 2018

KOLENDAR

11. maja ob 19:30 do 22:00

Občni zbor Zedinjene Slovenije
Slovenska hiša

12. maja ob 15:00 do 19:00

Dan duhovnosti na SSTRMB
Slovenska hiša

13. maja ob 10:00 do 15:00

Slovensko romanje v Luján

19. maja ob 15:00 do 19:00

Redni pouk SSTRMB
Slovenska hiša

19. maja ob 17:30 do 19:30

SKA: film »Revolucionar v talarju«,
o Janezu E. Kreku
Slovenska hiša

19. maja ob 19:00 do 21:00

Ponovitev igre "Fiziki"
Slovenski dom Carapachay

19. maja ob 21:00

Validom – veselica
v Slomškovem domu

20. maja ob 09:00 do 17:00

58. obletnica Slovenskega
doma v San Martinu
Slovenski dom San Martin

24. maja

Praznik Marije Pomagaj
Mladinska maša v Slovenski hiši

27. maja ob 10:00 do 17:00

Žegnanje v cerkvi Marije Pomagaj
Slovenska hiša
Sv. maša | Litanije | Kosilo

OSEBNE NOVICE

ROJSTVO - KRST

6. marca se je v Mar del Plati rodil
Tomaž Suarez, sin **Facunda Suarez**
Zgonc in **Marije Veronike Jerman**.

27. aprila je bil krščen v župniji
Inmaculada Concepción v Belgrano.
Krstil ga je diakon Pablo Favilla.
Botra sta bila **Franci Jerman** in
Mihaela Jerman. *Dobrodošel Tomi*
na svet in v družino Cerkve!

POROKA

29. aprila sta se v cerkvi Santa
Teresita v Manuel Alberti poročila
Mihaela Jerman in **Juan Moreno**.
Priči sta bili Susana Moreno in Matjaž
Jerman. *Čestitamo obema!*

SMRT

V sredo, 25. aprila, nas je nenadoma
zapustil **Jože Mehle** (65).
Naj počiva v miru!

DAN OSVOBODILNE FRONTE

Nahajamo se v letu 2018. Že 73 let je od tega, ko je bilo konec druge svetovne vojne.

73 dolgih let, med katerimi se je Evropa dvignila iz ruševin, se zjokala nad svojimi grozotami, si opomogla od sramote in pričela svojo dolgo pot obnove. In medtem, ko so delali za obnovo, so bila izvedena sojenja v Nurenbergu in kasneje porušen berlinski zid.

Res je, da je to trajalo veliko let, a jim je uspelo. Države, odgovorne za nacizem in fašizem so se oteple težkih verig absolutizmov in poiskale mir in sožitje.

Uspela jim je sprememba zahvaljujoč ljudem kot sta bila Adenauer in De Gasperi, med drugimi.

Po padcu zidu sramote, so v bivši Vzhodni Nemčiji takoj dali na razpolago družbi vse skrite arhive skrivne policije Stasi. To so naredili kot znak zrelosti, da bi povrnili svoj dolg pomanjkanja odkritosti.

Minil je čas in ljudje dobre volje, ljudje, ki so želeli gledati na prihodnost s poštenostjo, so plačali svoje dolgove z zgodovino, in šli čez potrebne stopnje, za lepo tranzicijo v prihodnost, brez nerešenih zadev, brez sramote.

V Sloveniji pa čas ni minil. Še vedno se praznuje dan boja proti okupatorju, po pravici povedano, začetek komunistične revolucije, ki je vodil do groznega pokončevanja na več desetisoče sodržavljancev. Eden od teh treh absolutizmov, ki so bili obsojeni s strani vsega civiliziranega človeštva, se v Sloveniji še vedno časti in praznuje.

Vsi zgodovinarji, ki se ravna po konkretnih dokazih, so neizogibno ugotovili, da postavitve oz. začetek Osvobodilne fronte, predstavlja začetek bolševiške revolucije na slovenskem ozemlju.

Mnogo let so slovenski komunistični diktatorji ponosno razglašali ta medsebojni odnos.

Vendar tekom časa, ko so po svetu začeli pihati vetrovi sprememb, so komunistični diktatorji pričeli paziti na to, kako se izražajo.

Niso se več ponašali s svojimi zločini in začeli so skrivati svoje agresivno in krvavo izražanje. Besede, kot so pokončevanje in revolucija, so bile postopno odstranjene od obveznih priločnikov. Sčasoma je bila prej razglašena komunistična revolucija popolnoma zamenjana za bolj romantični in dvoumni lik Osvobodilne fronte, pozneje pa še bolj nežen termin »Boj proti okupatorju«, ker OF in revolucija sta bili predolgo sopomenki.

Danes, 73 let po koncu druge svetovne vojne in 27 let po vrnitvi demokracije v Sloveniji, še vedno nosimo breme težke sramote absolutistične preteklosti.

Svetovna zgodovina je napredovala zahvaljujoč realnim dokazom, ki ne predstavljajo nič drugega kot iskanje resnice. V Sloveniji pa se še naprej živi z zavezanimi očmi. Vsa tista elita, ki je prevladala, polna vpliva in moči, tisti, ki so diktirali, kako je bilo treba razmišljati, tisti, ki so tiskali knjige polne nestrpnosti, tisti, ki so postavljali kipe, da bi počastili svoje fanatične privrženice, tisti, ki so pripovedovali o neki umetni realnosti, tisti, ki so uporabili denar delavcev, da so tako nagradili tiste, ki so bili del poveljnih pobijan, vsi tisti, so bili učitelji novih zgodovinarjev, politikov, študentov, sodnikov in novinarjev. Nasilna zapuščina se je tako ohranila nedotaknjena, zgodovinska resnica pa uradno ostaja neraziskana.

Čprav je za ostali svet popolnoma nesmiselno, se v Sloveniji leta 2018 še vedno brez vsakega pridiha sramote praznuje začetek krvave državljanske revolucije, ki je prišla iz tujine, in je pustila za sabo več kot 600 prikritih grobišč polnih Slovencev, in neizprosno kolonizirala miselnost svojih žrtev preko 46 let.

27. april je dan, ko Slovenci praznujejo začetek poti v revolucijo. Slovenija tako ostaja danes majhna in nerazložljiva sramota za svobodni svet.

JL/AC

CONVOCATORIA

ASOCIACIÓN ESLOVENIA UNIDA

Personería Jurídica: Decreto
N° 1933/62 - Registro C 3754-350782

Convocatoria

En cumplimiento de las disposiciones legales y estatutarias se convoca a los señores asociados a la Asamblea General Ordinaria nro. 71 y Asamblea Extraordinaria, que se realizará el día viernes 11 de mayo de 2018, a las 19.00 hs. en el local de la calle Ramón L. Falcón 4158, Capital Federal, para tratar el siguiente:

Orden del día

- Designación de 2 socios para refrendar, conjuntamente con el presidente y el secretario, el Acta de la Asamblea.
- Lectura del Acta de la Asamblea anterior.
- Consideración de la Memoria, el Balance General, la Cuenta de Gastos y Recursos y el Informe de la Comisión Revisora de Cuentas, correspondientes al Ejercicio comenzado el 1º de Enero de 2017 y finalizado el 31 de Diciembre de 2017.
- Aprobación de la cuota social, a partir del 1º de Enero de 2018.
- Consideración de la propuesta de reforma a varios artículos del Estatuto Social, a los efectos de mejorar el funcionamiento de la entidad y a fin de lograr una adecuada redacción del cuerpo normativo.
- Autorizaciones.
- Transcurrida una hora después de la fijada en la Convocatoria, la Asamblea se realizará conforme al artículo 16º de los Estatutos Sociales, con el número de los socios presentes. Al respecto se pone a disposición de los sres. asociados con suficiente antelación en la secretaría de la entidad y en el horario habitual la memoria, el inventario, el balance general, el estado de evolución del patrimonio neto, la cuenta de gastos y recursos, estado de origen y aplicación de fondos, anexos e informe de la Comisión Revisora de Cuentas y del Auditor correspondiente al ejercicio económico cerrado con fecha 31 de diciembre de 2017 y el proyecto de reforma al Estatuto Social (incluye comparativa del proyecto de reforma con el texto vigente).

13.5.2018 ROMANJE V LUJÁN

10.00 SVETA MAŠA
13.45 PROCESIJA

SLOVENSKI DOM SAN MARTÍN
58. OBLETNICA
Nedelja, 20. maj 2018

SPORED
8.45 - Zbiranje na dvorišču Zavoda
9.00 - Sveta maša
10.00 - Skupni zajtrk
11.00 - Kulturni program
13.00 - Družinsko kosilo
Prijave: Jože Skale (4764-4289)
Prosta zabava ob zvokih skupine DIE FREUNDE
Vsi lepo vabljeni!

SLOVENSKI DOM SAN MARTÍN - Ramón Carrillo 2362 - San Martín
S PODORO URADA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU.

25. aprila 2014
nas je zapustila

IVICA KRKOČ vdova CASCINO

Žalujoči sorodniki v
Argentini, Sloveniji,
Beogradu in Italiji